

Mae'n rhaid cadw cŵn dan reolaeth iem bob amser.
Os yn cerdded ar eich pen eich hun, cofiwch ddatwedd wrth rhywun ble rydych chi a pha bryd y dyfent eich disgwyl yn ôl. Gwisgwch ddillad ac esgidiau priodol gan gynllunio ymlaen llaw ar gyfer newid mew'n tywydd. Mae map Arolwg Ordans yn ddefnyddiol bob amser ar gyfer gwybodaeth ychwanegol. Cadwch at y cod cefn gwlad.

Cyfeiriadau Grid - Map Explorer OL36 yr A.O. De Sir Benfro; Canolfan y safle: SN033058.

Cyfarwyddiadau i'r warchodfa - Dilyswch arwyddion i bentref West Williamston. Ar ôl cyrraedd y pentref, edrychwch am glog sffon coch a throwch i mewn i'r lôn sy'n arwain y tu ôl i ddo. Parhewch i lawr y lôn hon tan i chi gyrraedd maes parcio'r warchodfa, yn union cyn grid gwartheg. Feidwch â mynd ymhellach na hyn am fod y ffordd yn mynd at dŷ preifat.

If walking alone, please tell someone where you are and what time to expect you back. Wear appropriate clothing and footwear, planning ahead for changes in the weather. An Ordnance Survey map is always useful for additional information. Please follow the countryside code.

Dogs must be kept under strict control at all times

Public transport - Nearest stop at Carew Newton. Slicox Service 361 from Tenby.

Grid references - O.S. Explorer map OL36 South Pembrokeshire; Site centre: SN033058.

Directions to reserve - Follow signs to West Williamston village. When in the village, look out for a red telephone box and take the lane that leads behind it. Continue down this lane until you reach the reserve car park, just before a cattle grid. Do not pass this point as the road continues to a private residence.

The Wildlife Trust manages the reserve to protect and enhance this ideal mixture of habitats, as well as providing access for the public. To protect the habitat for wildlife, fishing is not permitted.

Stone steps into woodland / Cammaucerrig imewa i' l goedwig

The woodland on the reserve is dominated by ash although sycamore is also common. There is an old walnut grove near the entrance to the woodland along with an impressive stand of large beech trees situated further in. Wild garlic, primroses, orchids, bluebells, wood anemone and violets carpet the ground at different times of the year along with a variety of ferns.

Mammals present in the woodland include badger, fox, stoat, bank vole, shrew and mole. A total of 17 different species of mammal have been recorded on the reserve with 3 species of bat. Birds that use the woodland include the greater spotted woodpecker, sparrow hawk, tawny owl, goldcrest and wren.

Lichen and fungi are abundant and include sulphur tuft, old man's beard and orange peel fungus.

Coed ynn a geir fwyaf yn y coetir ar y warchodfa, ond mae masarn hefyd yn gyffredin. Mae hen lwyn o goed enau Ffrengig ger mynedfa'r coetir, ynghyd â chelli drawiadol o goed ffawydd mawr ymhellach i mewn. Ar wahanol adegau o'r llywyddyn bydd craf, briallu, clychau'r gog a fioledau'n garped ar hyd y llawr, ynghyd ag amrywiaeth o redyn.

Ymhlith y mamolion sy'n bresennol yn y coetir mae moch daear, cadnoaid (llwynogod), carlymod, llygod pengrwn coch, llygon a gwahaddol (tyrnod daear). Mae cyfanswm o 17 rhywogaeth o famolion wedi eu cofnodi yn y warchodfa, gan gynnwys tair rhywogaeth o ystlumod. Ymhlith yr adar sy'n defnyddio'r coetir mae'r gnoceill fraith fwyaf, gwalcw glas, tylluan frech, dryw eurben a'r dryw.

Mae cennau a ffyngau yn doreithiog, yn eu plith torthau'r tylwyth teg (torthau melyn), barf yr hen ŵr a ffwng croen oren.

Mae Gwarchodfa Natur Gorllewin Williamston ac yn cael ei rheoli gan Ymddiriedolaeth Genedlaethol ac yn cael ei rheoli gan Ymddiriedolaeth Natur De a Gorllewin Cymru er 1979. Mae'r warchodfa yn Safle o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig (SoDdDGA) ac mae'n rhan o Aral Cadwraeth Arbennig (ACA) Afonydd Cleddpar.

Mae'n sefyll ar gymer afonydd Caeriw a Creswell, heb fod nepell o Gastell Caeriw. Mae'r warchodfa'n llawn o cilfachau llanw a gloddwydd mwy hwylosus llwytho calch o'r chwareli calchfaen yn y 19fed ganrif. Erbyn hyn mae'r gwyrmyiau cul a'r ynysoedd a adawyd ar ôl yn cynnal amrywiaeth gyfoethog o gymunedau glaswelltir calchaid a choetir prysgwlyw.

Mae yna ddarnau o laswelltir calchaid ar yr ynysoedd a ffurfiwyd gan y tomenni o wastraff carreg galch yn y cilfachau llanw. Mae'r glaswelltir alcalinaidd hwn yn cynnig cynefin ardderchog ar gyfer nifer o flodau gwylt a phlanhigion amfynych, gan gynnwys tegeirian y wenyne, eirinllys gwelw, fioled flewog a'r ganrhi felien Cedwir y glaswelltir hwn yn agored trwy reoli'r prysgwlydd a phori gan gwningod.

Morfa heli yw'r cynefin amlycaf ar y warchodfa, ac mae rhywogaethau megis seren y morfa, lafant y môr a llyrllys yn gyffredin. Ar ddiwrnod heulog, braf, gall arogl llygwyn llwyddwyr a wermod y môr lenwi'r awyr.

Ceir hefyd hocsens y morfa, planhigion nodedig o brin, mew'n ychydig fannau ar hyd ymyl y morfa.

Mae'r cynefinoedd morfa heli (llygaid ffynhonnau, pyllau, gwaddodion noeth a chilfachau llanw) a'u dilyniant yn gynefinoedd tirol (glaswelltir calchaid a phrysgwlydd) yn cynnal amrywiaeth eang o greaduriaid diasgwrn-cefn, yn enwedig chwilod. Ceir amrywiaeth eang o blanhigion bwyd ar y morfa heli, sy'n helpu'r creaduriaid hyn i oroesi. Mae'r malurion a geir ar y draethlin hefyd yn cynnig cynefin addas ar gyfer y rhain a nifer o rywogaethau diasgwrn-cefn eraill.

Bee orchid / tegeirian y wenyne Marsh mallow / hocsens y morfa

The saltmarsh is the most prominent habitat on the reserve with species such as sea aster, sea lavender and glasswort commonly found. The pungent smell of sea purslane and sea wormwood can fill the air on a warm and sunny day.

Marsh mallow, a noticeably scarce plant in Pembrokeshire, is also found in a few places along the saltmarsh edge.

The saltmarsh habitats (seepages, pools, bare sediment and tidal creeks) and their transition to terrestrial habitats (calcareous grassland and scrub) support a diverse range of invertebrates, especially beetles. There are a wide range of food plants found on the saltmarsh which help these creatures survive. The debris found in the tidal drift line also provides a suitable habitat for these and a number of other invertebrates.

West Williamston Nature Reserve is owned by the National Trust and has been managed by the Wildlife Trust of South and West Wales since 1979. The reserve is notified as a Site of Special Scientific Interest (SSSI) and is part of the Cleddau Rivers Special Area of Conservation (SAC).

It is situated on the confluence of the Carew and Creswell rivers not far from Carew Castle. Deeply indented with tidal creeks which were excavated as loading bays for the limestone quarries in the 19th century, the narrow ridges and tidal islands left behind now support a rich range of calcareous grassland and scrub woodland communities.

Areas of calcareous grassland exist on the Limestone Ridge (an interesting geological fault line) and islands formed by the limestone spoil heaps in the tidal creeks. This alkali rich grassland provides a fantastic habitat for a number of wild flowers and scarce plants which include the bee orchid, pale St Johns wort, hairy violet and yellow wort. These areas of grassland are kept open through scrub management and grazing by rabbits.

WEST WILLIAMSTON

Pembrokeshire

Ymddiriedolaeth Natur De a Gorllewin Cymru
The Wildlife Trust of South and West Wales

Neu e-bost: info@welshwildlife.org

Cilgerran, Aberteifi 01239 621600

Tondu, Pen-y-bont ar Ogwr 01656 724100

ffontiwh eich swyddfa agosaf:

Am fanylion pellach am wirfoddoli neu ymuno fel aelod,

Ymunwch heddiw os am helpu i achub bywyd gwylt lleol.

cyfraniad chi'n gwneud yr Ymddiriedolaeth yn fwy effeithiol

fyth ac mae pob aelod yn cryfhau llais yr Ymddiriedolaeth.

Mae eich aelodau'n hanfodol i gefnogi ein gwaith. Mae eich

mae eich amser rhydd yn werthfawr iawn i ni.

Gallwch chi helpu....Mae gwirfoddolwyr yn allweddol i'r

Ymddiriedolaeth. Waeth beth yw eich diddordeb a'ch gallu,

o warchodfeydd natur sy'n cynnwys coetiroedd, dolydd,

rhosydd, corsydd ac ynysoedd fel Sgomer. Rydym yn ymgrychu

ar eich than yn erbyn datblygiadau niweidiol, yn darparu

cyngor ynghylch eich anghenion rheoli tir ac yn helpu pob

oedran i ddeall a mwynhau ein bywyd gwylt.

Or email: info@welshwildlife.org

Cilgerran, Cardigan 01239 621600

Tondu, Bridgend 01656 724100

For more details of volunteering or joining as a member,

call your nearest office:

strengthens the voice of the Trust. Join today if you want to help save local wildlife.

Members are vital in supporting our work. Your contribution makes the Trust even more effective and every member

strengthens the voice of the Trust. Join today if you want to help save local wildlife.

You can help.... Volunteers are essential to the Trust. Whatever your interest and ability your spare time is valuable to us.

The Wildlife Trust of South and West Wales works to conserve all forms of wildlife. We manage nearly 100 nature reserves

comprising woodlands, meadows, moors, marshes, and islands such as Skomer. We campaign on your behalf against

damaging development, provide advice on your land management needs and help people of all ages to understand and enjoy our wildlife.

Cynhyrchwyd y daflen hon gyda chefnogaeth gan:

This leaflet was produced with support from:

The foreshore, middle fields and to a lesser extent the tidal islands contain dense areas of blackthorn which supports the largest known colony in Pembrokeshire of the brown hairstreak butterfly.

The brown hairstreak is a late flying, very elusive butterfly, spending much of its adult life in the canopies of ash. To aid mating they use 'assembly trees', particularly ash trees growing near to the basin of the countryside that contains the colony. Males perch on the assembly tree and as females emerge they fly to the tree to mate. The females then descend to the blackthorn scrub to lay their eggs. These are roughly the size of a pinhead and are bright white when freshly laid. They lay in August through to September and come winter the Wildlife Trust and Butterfly Conservation count the eggs to assess the size of the population. These counts occur every year and have taken place since 1995. The numbers of eggs found has fluctuated each year between less than forty to several hundred.

The eggs hatch at the same time as the leaf buds of the blackthorn are opening and the larvae feed on these fresh growths.

Management is necessary to maintain the blackthorn in a condition where it continues to provide suitable habitat for the butterfly to lay its eggs. It has been found that the brown hairstreak prefers to lay its eggs on young blackthorn and so areas of this species are coppiced on a 5 year rotation.

Mae'r blaendraeth, y caeau canol, ac i raddau llai, yr ynnysoedd llanwol, yn cynnwys ardaloedd helaeth o ddrain duon, sy'n cynnal y boblogaeth fwyaf y gwyddom amdani yn Sir Benfro o'r brithribin brown.

Jar fach yr haf swil iawn yw'r brithribin brown, sy'n hedfan yn hwyr yn y tymor ac yn treulio llawer o'i fywyd ar ôl aeddfedu yng nghanopiau coed. I hwyluso cymharu, byddant yn defnyddio 'coed cynulliad', yn enwedig coed ynn sy'n tyfu'n agos i'r gytref. Bydd y gwrywod yn clwydo ar y goeden feistr ac wrth i'r benywod ymddangos, byddant yn hedfan at y goeden er mwyn cymharu. Yna bydd y benywod yn disgyn i'r prysglwyni drain duon i ddodwy eu hwyau. Mae'r rhain tua maint pen pin ac yn wyn llachar pan fyddant newydd eu dodwy. Byddant yn dodwy rhwng Awst a Medi a phan ddaw'r gaeaf, bydd yr Ymddiriedolaeth Natur a Chadwraeth Gloynnod Byw yn cyfri'r wyau er mwyn asesu maint y boblogaeth. Mae'r cyfrif hwn yn digwydd bob blwyddyn er 1995 ac mae nifer yr wyau a gafwyd wedi amrywio o flwyddyn i flwyddyn rhwng llai na deugain i rai cannoedd.

Bydd yr wyau'n deor ar yr union adeg y bydd blagur y ddraenen ddu yn agor a bydd y larfau'n bwydo ar y tyfiant newydd.

Mae rheolaeth yn angenrheidiol er mwyn cynnal y drain duon mewn cyflwr lle bydd yn parhau i ddarparu cynefin addas i'r brithribin ddodwy. Cafwyd bod yn well gan y brithribin brown ddodwy ar goed ifanc telly caiff ardaloedd o ddrain duon eu tocio ar gylchdro o bum mlynedd.

Brown hairstreak / brithribin brown

Brown hairstreak egg / wy brithribin brown

Historically the brown hairstreak may have suffered from hedge removal, but other factors now affect its survival including:

- the intensive annual flailing of hedges
- lack of traditional management of cutting and laying hedges
- elimination or neglect of scrub edges and pockets
- damage of young Blackthorn growth from browsing animals

The conservation of the brown hairstreak presents a great challenge because a single colony typically breeds over wide areas of land and cannot be conserved by site-based measures alone. It requires the conservation of whole landscapes and sympathetic farm/land management encompassing woods, hedges and field margins.

Other butterfly species found on the reserve include the silver washed fritillary, dingy skipper, wall brown, comma and small copper.

Four species of reptiles have been recorded on the reserve: slow-worm, common lizard, grass snake and common toad.

The mudflats are a good place to see a range of waders including curlew, oyster catcher, little egret, wigeon, heron, little grebe, shelduck and cormorant. Sightings of osprey feeding on the waterways is also possible.

Yn hanesyddol mae'n debygol bod torri perthi i lawr wedi bod yn niweidiol i'r brithribin brown, ond bellach mae ystyriaethau eraill yn effeithio ar ei orosiad, gan gynnwys:

- torri perthi a gwrychoedd bob blwyddyn gyda pheiriant ffustio
- diffyg rheolaeth draddodiadol megis plygu perthi a gwrychoedd
- gwaredu neu esgeuluso ymylon prysglwydd a darnau bach o brysglwyni
- difrod i dyfiant ifanc gan anifeiliaid pori

Mae cadwraeth y brithribin brown yn her sylweddol oherwydd bod yn gytref yn dodwy dros ardaloedd eang o dir ac nid yw mesurau sy'n benodol i un safle yn ddigonol. Mae'n galw am gadw tirweddau cyfan a rheoli tir a ffermydd mewn ffordd sy'n gydnaws â hyn, ac yn cynnwys coetir, perthi a gwrychoedd ac ymylon caeau.

Ymhlith yr ieir bach yr haf era ill a geir ar y warchodfa mae'r fritheg arian, y gwibiwr llwyd, iâr fach y fagwyr, y fantail garpiog a'r copor bach.

Mae pedair rhywogaeth o ymlusgiaid wedi eu cofnodi ar y warchodfa, sef nadroedd defaid, madfallod, nadroedd y gwair a llyffantod dafadenog.

Mae'r fflatiau llaid yn lle gwyh i weld amrywiaeth o rydwyr, gan gynnwys gylfinirod, piod môr, gwyachod bach, hwyaid yr eithin a mulfrain. Yn fwy diweddar, mae gweilch y pysgod wedi eu gweld yn bwydo ar y dyfrffyrdd.

Curlew / gylfinir